

Vlaams
Parlement

stuk **1076** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 26 mei 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heren Robrecht Bothuyne, Matthias Diependaele en Jan Laurys,
de dames Helga Stevens en Güler Turan
en de heren Koen Van den Heuvel en Bart Van Malderen

betreffende de uitgangspunten voor
een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Johan Deckmyn

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
mevrouw Fientje Moerman, de heer Herman Schueremans;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

1076 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

1118 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

– Nr. 2: Verslag

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie besprak dit voorstel van resolutie op haar vergadering van 18 mei 2011. Samen met dit voorstel werd ook een voorstel van resolutie van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1118/1 en 2) besproken. Deze voorstellen van resolutie volgen op het debat in de commissie over het groenboek over een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen, dat werd ingediend door minister-president Kris Peeters (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 819/1). Naar aanleiding van het debat werd ook een conceptnota voor nieuwe regelgeving over een nieuw en groen industriebeleid ingediend door de heer Filip Watteuw, mevrouw Elisabeth Meuleman en de heren Hermes Sanctorum en Dirk Peeters (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 915/1).

1. Toelichting door de heer Robrecht Bothuyne

Namens de indieners licht de heer *Robrecht Bothuyne* het voorstel van resolutie toe. Hij zegt dat het geïnspireerd is door de hoorzittingen die naar aanleiding van de bespreking van het groenboek nieuw industrieel beleid in de commissie voor Economie werden georganiseerd (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 819/2). Met dit voorstel wil men een aantal concrete aanbevelingen formuleren voor het witboek waaraan de Vlaamse Regering nu werkt. Zo werden een aantal bedenkingen van de sectorfederaties in het voorstel opgenomen.

Om te beginnen stelt de heer Bothuyne dat de indieners de hernieuwde aandacht van het beleid voor de stimulering van de industrie in Vlaanderen toejuichen. Het behoud en de ontwikkeling van industriële activiteit is essentieel voor een gezonde economie. Het is een illusie te denken dat enkel diensteneconomie voor een gezond economisch weefsel kan zorgen.

Het oorspronkelijke groenboek steunt op drie pijlers. Het voorstel van resolutie vraagt de toevoeging van een vierde pijler ‘talentenbeleid’, waarvan de voorgestelde maatregelen nader worden omschreven in punt 2° van het beschikkende gedeelte van het voorstel van resolutie. Ook voor de andere drie pijlers, ‘productiviteitsoffensief en een versterkt concurrentievermogen’, ‘industrieel innovatiebeleid’ en ‘infrastructuurbeleid’ worden een aantal concrete maatregelen voorgesteld. Voor een overzicht van die voorstellen wordt verwezen naar de tekst van het beschikkende gedeelte van het voorstel.

Het voorstel van resolutie vraagt ten slotte ook aandacht voor de internationale aspecten van het nieuw industrieel beleid, zoals het aantrekken van buitenlandse investeringen.

2. Toelichting door de heer Ivan Sabbe

Namens zijn fractie licht ook de heer *Ivan Sabbe* het tweede voorstel van resolutie toe. Hij geeft een overzicht van de 26 punten die in het beschikkende gedeelte zijn opgenomen. Hiervoor wordt verwezen naar de tekst van het voorstel.

De heer Sabbe zegt dat ook in dit voorstel van resolutie de opmerkingen van de sectorfederaties werden verwerkt. Hij pleit voor een bottom-upbenadering, waarbij vooral van de verzuchtingen van de sectorfederaties wordt uitgegaan. Hij zegt dat de industrie zelf al volop bezig is aan de transformatie. Het is aan de bedrijven zelf daar werk van te maken. De taak van de overheid bestaat erin daarvoor een gunstig kader te scheppen, zonder in de plaats te treden van de industriële sectoren.

3. Discussie

De heer *Johan Deckmyn* zegt dat beide voorstellen van resolutie wel de juiste klemtonen leggen, maar dat zijn fractie toch een aantal fundamentele opmerkingen wil maken.

Hij vindt dat het voorstel van resolutie van de meerderheid vooral een samenvatting van de bestaande beleidsnota's is. Er worden wel veel plannen gesmeed en nota's geschreven, maar er zijn voor het overige weinig concrete maatregelen die worden getroffen. Ook de verschillende rondetafels die al in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) werden georganiseerd, hebben zeer weinig tastbare resultaten opgeleverd. Dit voorstel van resolutie heeft ook veel te weinig aandacht voor de overheveling van federale bevoegdheden naar Vlaanderen, die noodzakelijk is voor het voeren van een krachtadig economisch beleid. Dit gebrek aan aandacht is volgens de heer Deckmyn enigszins bevreemdend, omdat in het groenboek zelf wel duidelijk wordt gepleit voor het overhevelen van de nodige hefbomen naar Vlaanderen. Ook de aangehaalde problematiek van de vergrijzing kan door het ontbreken van homogene bevoegdheidspakketten niet efficiënt worden aangepakt op het Vlaamse niveau. De heer Deckmyn zegt dat hij het voorstel van resolutie van de heer Sabbe op dat vlak al evenmin kan bijtreden, waar die pleit voor arbeidsmigratie uit het buitenland om de gaten op de Vlaamse arbeidsmarkt op te vullen.

De heer Deckmyn is tevreden over de nadruk die wordt gelegd op de afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt. Maar ook hierover is men al lang bezig, zonder dat er echte beleidsmaatregelen van de grond komen. Ook de aandacht voor het innovatiebeleid in het voorstel van de meerderheid, staat in schril contrast met de realiteit van besparingen die op wetenschap en innovatie zijn doorgevoerd. Het behalen van de drieprocentnorm is al verschoven naar 2020. De heer Deckmyn zegt ook niet te geloven in het recept van de heer Sabbe, dat er in bestaat alle subsidies voor bedrijven, behalve die voor onderzoek en ontwikkeling, af te schaffen. Beter een flankerend beleid dan niets. Vlaanderen heeft immers niet de instrumenten om een fiscaal stimuleringsbeleid te voeren.

De heer Deckmyn kan zich vinden in de visie van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) dat het vergunningenbeleid de achilleshiel is van het Vlaamse industriebeleid. Maar ook op dat vlak blijft het voorstel van de meerderheid in aanbevelingen steken.

Mevrouw *Lydia Peeters* zegt dat beide voorstellen een aantal positieve elementen bevatten, zoals het voorstel van de meerderheid om van talentenbeleid een vierde pijler te maken. Ze is van oordeel dat men nu niet mag blijven palaveren, maar dat de Vlaamse Regering nu snel actie moet ondernemen op basis van de concrete projecten die worden naar voor geschoven door de industriële sectoren. Het enige concrete plan is tot nu toe het TINA-Fonds (TINA: Transformatie-, Innovatie- en Acceleratie Fonds), dat op dit ogenblik echter nog altijd niet is opgericht. Het lid besluit dat het tijd is om van goede intenties over te gaan naar concrete acties.

De heer *Bart Van Malderen* stelt vast dat dit debat in de commissie zeer serieus wordt gevoerd en hij juicht het toe dat er door de oppositie een conceptnota en een alternatief voorstel van resolutie zijn ingediend. Deze voorstellen van resolutie markeren het einde van een lang parlementair debat. De spreker is ervan overtuigd dat een resolutie van het Vlaams Parlement een bijdrage kan leveren aan het uiteindelijke witboek dat door de Vlaamse Regering zal worden gepresenteerd.

De heer Van Malderen is eveneens overtuigd van de noodzaak aan een gezond industrieel weefsel in Vlaanderen. De tegenstelling tussen diensteneconomie en industrie is overigens een kunstmatige tegenstelling. Zestig procent van de diensten wordt immers geleverd aan de industrie. Zonder industrie zou er dus ook geen gezonde diensteneconomie kunnen bestaan. Het witboek zal dus zeker moeten ingaan op de maatschappelijke meerwaarde die de industrie betekent op het vlak van het creëren van tewerkstelling en van meer welvaart in Vlaanderen.

Voor een duurzame transformatie van de Vlaamse industrie is innovatie essentieel. Het is belangrijk dat dit door de overheid wordt aangestuurd. Fiscale maatregelen zijn in deze

niet voldoende. Subsidies voor onderzoek en ontwikkeling zijn noodzakelijk. Op het vlak van loonkost kan onmogelijk met landen als China worden geconcentreerd en ook onze energiekost is niet gunstig. Een offensieve industriële politiek kan in Vlaanderen dus alleen maar met het wapen van de innovatie en met talentontwikkeling worden gevoerd. Het is in dat kader ook belangrijk dat er wordt ingezet op de carrièremogelijkheden voor onderzoekers in Vlaanderen.

De heer Van Malderen is wel voorstander van de techniek van de rondetafels omdat op die manier alle stakeholders, waaronder de sociale partners worden betrokken. Verder moeten bestaande middelen zoveel mogelijk worden gegroepeerd en gericht ingezet. Daarvoor is het TINA-Fonds het aangewezen instrument. Er wordt ook gepleit voor het zo goed mogelijk aanwenden van middelen die door Europa worden ter beschikking gesteld.

Ten slotte pleit de spreker ervoor dat de Vlaamse administratie zelf het goede voorbeeld geeft door krachten te bundelen, een geïntegreerd beleid te voeren en een innovatief aanbestedingsbeleid op punt te stellen.

De heer *Kris Van Dijck* zegt dat het belangrijk is dat het Vlaams Parlement na de discussie over het groenboek een aantal voorzetten geeft aan de Vlaamse Regering voor het witboek. Hij onderschrijft de opmerkingen dat het niet bij woorden mag blijven, maar dat er nu concrete voorstellen op tafel moeten komen.

De spreker beaamt dat Vlaanderen niet ten volle bevoegd is voor het economisch en industrieel beleid. Het Vlaamse regeerakkoord en de Octopusnota zijn echter heel duidelijk in het uittekenen van de krijtlijnen van de gewenste evolutie op het vlak van het toewijzen van bevoegdheden aan Vlaanderen. Het voorstel van resolutie van de meerderheid focust ondertussen op de bevoegdheden die Vlaanderen wel al heeft. Men mag zich dus niet verschuilen achter die zaken waarvoor Vlaanderen nog niet bevoegd is, om geen actie te moeten ondernemen.

De spreker vraagt toch enige terughoudendheid van industriële actoren wanneer zij de zaken somberder voorstellen dan ze zijn. Er moet inderdaad heel wat bijgestuurd worden om de Vlaamse industrie meer toekomstkansen te geven, maar dat wil nog niet zeggen dat de industrie in Vlaanderen ten dode is opgeschreven. Het is niet aan de overheid om aan de industrie op te leggen hoe die zich moet ontwikkelen. De overheid moet echter de randvoorwaarden creëren waarin die industrie kan gedijen, onder andere op het vlak van mobiliteit en infrastructuur, opleiding van arbeidskrachten en energiebeleid.

De heer Van Dijck stelt ten slotte vast dat er een continuïteit zit in hetgeen dit voorstel van resolutie naar voor schuift en het algemeen beleid van de diverse departementen van de Vlaamse overheid, zoals die in de beleidsnota's is neergeschreven.

De heer *Filip Watteeuw* zegt dat het groenboek het heeft over een ingrijpende transformatie van de industrie en over een herindustrialisatie van Vlaanderen als basisdoelstelling. Het gaat dus niet zomaar over hier en daar wat bijsturen maar om een ingrijpende omvorming van het industriële weefsel. In dat opzicht gaan beide voorstellen van resolutie niet ver genoeg, omdat ze enkel voortbouwen op hetgeen al bestaat.

Ook de heer Watteeuw is van oordeel dat het voorstel van de meerderheid niet veel meer is dan een samenvatting van de beleidsnota's. Met hetgeen wordt voorgesteld zal men niet tot een trendbreuk komen. Het voorstel stuurt een aantal tekorten in het groenboek wel bij, stelt het lid. Zo wordt de rol van kmo's meer in de verf gezet en wordt de link naar een talentenbeleid veel duidelijker gelegd, door het creëren van een vierde pijler.

Het voorstel van de fractie van de heer Sabbe vertrekt voor een groot stuk vanuit een correcte analyse, maar de voorstellen die worden gedaan beperken zich tot het efficiënter maken van bestaande instrumenten. Dat is op zich niet onbelangrijk maar verre van voldoende voor de beoogde ingrijpende transformatie en het beantwoorden aan de uitdagingen van de toekomst. Als men zich beperkt tot het verbeteren van de bestaande instrumenten, hebben we in feite geen witboek nodig.

De heer Watteeuw verwijst verder naar de conceptnota van zijn fractie. In de voorliggende voorstellen vindt hij niets terug over een duurzaamheidsstrategie op het vlak van energievoorziening, vervoersmodi of productiemethoden. We staan voor grote uitdagingen zoals klimaatsverandering, biodiversiteitsverlies, uitputting van fossiele brandstoffen en schaarste aan grondstoffen. Dat aanpakken kan enkel door een doorgedreven transitie naar een duurzame economie.

De heer Watteeuw zegt dat de conceptnota van zijn fractie duidelijk aantoont dat er in diverse industriële sectoren erg interessante zaken gebeuren, zoals het FISCH-project (FISCH: Flanders Strategic Initiative for Sustainable Chemistry) van essenscia, de sectorfederatie van de chemische industrie en de 'life sciences'. Geen van beide voorstellen van resolutie speelt daar op in.

Mevrouw Güler Turan zegt dat België zich in de rangschikking van de meest competitieve landen lichtjes verbetert. Onze regio heeft sterktes en zwaktes. Het voorstel van de meerderheid wil tegelijkertijd op die sterktes inzetten en remediëren aan de zwaktes. Onze zwaktes zijn de administratieve overlast, de politieke instabiliteit, de vergrijzing en het gebrek aan economische valorisatie van innovaties. Maar er zijn ook een aantal onmiskenbare sterktes, zoals de arbeidsproductiviteit en de hoge scholingsgraad, die ons geholpen hebben om de economische crisis het hoofd te bieden. Er is voor het overige in elk geval werk aan de winkel en dat in verschillende departementen van de Vlaamse overheid.

De heer Robrecht Bothuyne antwoordt dat het voorstel van de heer Sabbe en anderen op een aantal terreinen geen rekening houdt met hetgeen de Vlaamse Regering al in de praktijk brengt, bijvoorbeeld op het vlak van het activerend arbeidsmarktbeleid. Een aantal andere voorstellen, zoals het inplanten van bedrijven die geur-en lawaaihinder voortbrengen langs autosnelwegen, zijn ook niet erg aangewezen of realistisch. Goede projecten die door de industriële sectoren worden opgestart moeten inderdaad ondersteund worden, zoals het voorstel van de meerderheid ook duidelijk stelt. Het TINA-Fonds is ondertussen ook opgericht en zal binnenkort operationeel worden. Ook aan de versnelling van de procedures voor het verkrijgen van vergunningen wordt op dit ogenblik hard gewerkt.

Op zijn beurt antwoordt ook de heer Ivan Sabbe. Hij zegt dat zijn voorstel van resolutie vertrekt van een duidelijke visie, namelijk dat men ondernemingen moet laten werken en dat de overheid daarvoor een kader moet creëren. De bedrijven zijn zelf reeds aan het transformatieproces van de economie bezig. De krachtlijnen van die transformatie werden vastgelegd door Europa en de bedrijven spelen daar nu al sterk op in.

De overheid moet nu vooral de noodzakelijke innovatie ondersteunen. Het is precies op dat gebied dat die overheid in gebreke blijft, want er wordt op innovatie sterk bespaard door deze Vlaamse Regering. Voor het overige verklaart hij tegenstander te zijn van alle andere vormen van subsidiëring van het bedrijfsleven en dus van het gangbare flankerende ondersteuningsbeleid. Dat flankerende beleid is volgens hem een vorm van interventionisme. Hij is ook van oordeel dat Vlaanderen geen eigen energiebedrijf moet oprichten en er enkel voor moet zorgen dat de vrije markt ook op het vlak van energie volledig zou kunnen spelen.

De heer Sabbe verduidelijkt verder dat hij niet pleit voor een systematische migratie van buitenlandse werknemers om de gaten in de Vlaamse arbeidsmarkt op te vullen. In eer-

ste instantie moet er veel meer aandacht zijn voor een interne migratie binnen Vlaanderen. Sommige regio's hebben een grotere werkloosheid dan andere, wat door een grotere arbeidsmobiliteit kan worden opgevangen. In tweede instantie kan over de taalgrens worden gekeken. Pas als laatste redmiddel moet aan Europese migratie worden gedacht. De heer Sabbe stelt wel dat sommige sectoren, zoals de bouw en transport, in zware problemen zouden komen, als ze geen buitenlandse werknemers zouden kunnen aantrekken.

De overheid moet zich volgens de spreker terugtrekken op haar kerntaken: zorgen voor een goede infrastructuur en bedrijventerreinen, voor een goed arbeidsmarktbeleid en voor het ondersteunen van innovatie.

De heer Sabbe zegt ten slotte dat het voorstel van resolutie van zijn fractie werd voorgelegd aan alle sectorfederaties, die zich volgens hem allemaal volmondig akkoord verklaarden met de voorstellen die in het voorstel zijn opgenomen.

De heer *Bart Van Malderen* zegt het eens te zijn met de analyse van de grote uitdagingen waarvoor we nu staan, zoals ook de heer Watteuw die maakt. In een klimaat van de-industrialisatie, zal een beetje bijsturen van het beleid niet voldoende zijn om tot een duurzame herindustrialisatie te komen. Voor de spreker betekent dat dat alle middelen die ter beschikking zijn, gericht moeten worden ingezet voor het transformatieproces. Dat vraagt ook een overheid die meer doet dan alleen maar enkele randvoorwaarden creëren op het vlak van infrastructuur en arbeidsmarkt. De overheid moet zich op een slimme manier actief met de economie bemoeien. Dat is wat de Vlaamse Regering dan ook doet. Dit voorstel van resolutie bevat een agenda van concrete maatregelen, zoals het TINA-Fonds, om de economische transformatie vorm te geven. Dit alles ligt voor het overige logischerwijze ook in het verlengde van het regeerakkoord en de beleidsnota's en van Vlaanderen in Actie. Bovendien is duurzaamheid ook de rode draad door alle voorstellen.

Over het budget voor onderzoek en ontwikkeling zegt de heer Van Malderen ten slotte dat ook deze begrotingspost niet aan de besparingen is ontsnapt. Bij de budgetcontrole voor 2011 werd echter een groot deel van de extra vrijgekomen middelen al terug geïnjecteerd in de begroting voor wetenschap en innovatie. Maar het allerbelangrijkste is dat deze Vlaamse Regering een structureel groeipad tot 2014 heeft uitgetekend met een jaarlijkse verhoging van de middelen, met als doel om tegen 2020 de eenprocentnorm te kunnen halen. Dit staat in contrast met de vorige regeerperiode, toen verhogingen van het budget voor wetenschap en innovatie ad hoc gebeurden, zonder een dergelijke structurele budgettaire versterking voor ogen. Het einddoel moet volgens de heer Van Malderen zijn om tegen 2020 een economie te hebben die kennisgedreven is. Dat doel kan worden bereikt door nu al het groeiproces in gang te zetten en dat dan verder te laten evolueren zodat in 2020 de overheid aan de eenprocentnorm voldoet en de industrie haar twee procent kan waarmaken, zodat de drieprocentnorm voor onderzoek en ontwikkeling in dat jaar volledig is verwezenlijkt.

Mevrouw *Lydia Peeters* gaat niet akkoord met de laatste opmerking van de heer Van Malderen. Het regeerakkoord had het over het halen van de eenprocentnorm en van de drieprocentnorm voor onderzoek en ontwikkeling tegen 2014. Nu wordt er een zogenaamd groeipad tot 2020 uitgetekend om die normen pas tegen dan te halen.

De heer *Filip Watteuw* rekent op zijn beurt voor dat het groeipad dat nu wordt voorgesteld door de Vlaamse Regering niet zal volstaan om de normen tegen 2020 te halen. Hij baseert zich daarvoor op cijfers van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI). Dat betekent dat de volgende regering vanaf 2014 nog veel grotere inspanningen zal moeten doen, om die investeringsachterstand op het vlak van onderzoek en ontwikkeling weg te werken.

De heer *Koen Van den Heuvel* antwoordt dat het duidelijk is dat de bijkomende middelen die bij de begrotingscontrole 2011 worden uitgetrokken voor wetenschap en innovatie, niet voldoende zijn voor het groeipad. Het is wel een opstap die een en ander in beweging zet en die past binnen de op dit ogenblik beschikbare middelen. De vooropgestelde verhogingen van het budget voor de komende jaren moeten ook worden gezien binnen wat er op dit ogenblik kan worden geraamd, maar dat kan bij een goede conjunctuur nog verder evolueren tot meer investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Het belangrijkste is dat deze Vlaamse Regering opteert voor een structureel verankerd groeipad, dat niet meer wordt teruggeschroefd, maar alleen maar kan verder groeien. De heer Van den Heuvel merkt verder nog op dat het niet alleen belangrijk is om middelen te injecteren in wetenschap en innovatie. Nog belangrijker is de output die die middelen genereren. Daarom is het naast budgetverhogingen al minstens even belangrijk dat de Vlaamse Regering het kader creëert waarbinnen de bedrijven innovatie in de praktijk kunnen brengen, zodat zij op termijn aan hun tweeprocentnorm kunnen voldoen.

4. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt ten slotte ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Johan DECKMYN,
verslaggever